

LBRIS

We know
books

IOAN PALER

DENUNȚUL
(roman)

E I K O N

București, 2023

I

— Domnule ministru, am să încep cu o întrebare care ar putea să vă deranjeze, dar vă rog să nu o luați în nume de rău, sau ca pe o lipsă de delicatețe, de bună creștere. V-o pun totuși, că așa suntem noi jurnaliștii... Câți ani aveți?

— Îmi dai voie să-ți răspund pe ocolite. Dacă ți-aș spune că am 50 de ani, o să ți se pară cam mult, dacă îți mărturisesc că am doar 45, s-ar putea să spui că sunt încă tânăr. Sesizezi diferența ? - 45... și, sau 50 - e ceva, nu! La patruzeci și... ești în floarea vârsrei, mai ai ceva de spus, de făcut... la 50 - se pare că ai ajuns la bilanț, un om aproape sfârșit, care nu mai are multe de demonstrat. Ia-o cum vrei. Eu nu prea pun preț pe vârstă... asta nu înseamnă că nu o

sînt, că nu sunt conștient de ea. Ești așa cum te simți... parcă așa se spune.

Îl privea cu atenție... nu credea că ministrul își dă seama. Cum stătea acolo în fotoliul lui, nu părea să aibă 45 de ani. Nu avea nici un rid, părul i-a încărunțit doar la tâmpole, are chipul senin, umerii nu i-au căzut încă, pare într-o formă bună. În priviri, însă, are o sclipire stranie: puțină viclenie, puțină șiretenie. O ascunde cu abilitate, parcă vrînd să pară senin, lipsit de griji, natural. Măinile, așezate pe umerii fotoliului, nu trădează nici ele vârsta: nu au pete de culoare maronie, nici vene îngroșate, iar degetele lungi și subțiri nu par a fi avut de-a face cu munca grea. Ținuta, silueta, i-o știa doar de la televizor. De la tribuna Parlamentului, atunci când lua cuvîntul, părea foarte înalt, căci se apleca mereu spre microfon să-și facă auzită vocea. Atîta cât și-a putut da seama, nu era corpulent, nu avea burtă și nici început de calviție, așa cum aveau majoritatea colegilor lui din cele două camere. Vorbea rar, dar apăsător, vrînd parcă să se facă cu tot dinadinsul înțeles de toată lumea. Avea un discurs fluent, coerent, exersat cu siguranță la catedră. Când ridica privirea de pe foaia cu însemnări, își apleca ușor capul într-o parte ca și când ar fi vrut să surprindă orice tresărire pe chipurile celor din sală și să ghicească impresia adevărată pe care o făceau cuvintele sale. Nici pe chip, nici în glasul lui, nu se putea citi emoția. Nici acum când îl privea nu părea a fi stînjenit de nimic, nici chiar de faptul că se află sub

control judiciar. Se gîndea să înceapă cu acest lucru, să-l întreb de ce se afla în situația aceea neplăcută, ce acuzații i se aduceau. Stratagema nu era bună... va lăsa această întrebare pe mai târziu. Nu voia să împingă discuția, încă de la început, pe acest teren minat. A hotărât să înceapă altfel:

— Aveți regrete mari, domnule ministru?

— Dragul meu, aceasta este o întrebare pe care ar fi trebuit să mi-o pui la sfârșitul interviului. Știi cum sună asta? E ca și cum m-ai pune să-ți povestesc conținutul unui roman și eu aș începe cu sfârșitul cărții.

Și-a dat seama că a început cu stîngul. Îi va fi greu să dreagă busuiocul, dar va încerca să fie mai atent. Se concentrează cât putu de mult ca să găsească o întrebare mai potrivită. Parcă se afla la primul interviu. Se blocase puțin, dar și-a revenit imediat. Întrebarea i-a răsărit instantaneu în minte:

— Ce v-a atras spre politică? Știu că aveți o catedră la Universitate, că sunteți apreciat, cunoscut în mediile universitare, în lumea scriitorilor...

— Ei da, asta este o întrebare bună, dar la care e greu de răspuns. Dacă ar fi să rezum răspunsul într-o singură propoziție, aș spune că... a fost nevoia de a afla și sluji adevărul. Pot părea vorbe mari, dar atunci mi-am imaginat că el mai poate fi salvat, că fiecare om care crede în el mai poate produce, alături de alții ca el, schimbări esențiale. Știi, ILUZIA aceasta

nu m-a părăsit nici acum, deși am devenit mai sceptic. Când am pășit prima oară în sala Parlamentului, nu mi-a atras atenția nici somptuoasa încăpere în care am intrat și nici mesele echipate cu aparatura electronică de ultimă generație, ci chipurile oamenilor. Erau cu toții zâmbitori, destinși, gata să înceapă cruciada pe care o aveau de dus în acești patru ani. Uitasem atunci că marile cruciade au eșuat de fiecare dată când și-au supralicitat iluziile. Și mai e ceva... ce am simțit atunci: un sentiment necunoscut până în acel moment, sentimentul responsabilității pe care ți-l dă funcția cu care ai fost investit. Mă înșelam însă, curând mi-am dat seama că, la aproape toți, nu era vorba de nici o responsabilitate, nu era decât voința de putere, da, puterea care dezlanțuise în noi o energie neașteptată, care îți întunecă mințile și te face să crezi că ești infailibil. La unii dintre noi s-a manifestat din primele zile. Eram mai dreپți, spatele nu mai era încovoiat, capul se ridicase mult mai sus decât gulerul cămășii, privirea trecea pe deasupra capetelor colegilor, iar gesturile își pierduseră firescul de zi cu zi. De aici stânjeneala celor care nu și le puteau cenzura. Vocea ne devenise mai aspră, dorind parcă să impună respect. Discursul celorlalți era rar ascultat, doar glasul tău trebuia să se facă auzit. Și în ținuta vestimentară se schimbaseră ceva: de la costumele demodate, ponosite, din primele zile, treptat, au început să apară costume de firmă, ținută care îi stânjenea pe

unii dintre noi, neobișnuiți cu sacouri cambrate, care nu puteau acoperi și burta. Iar cele câteva femei care se aflau în sală nu ne-au produs nicio impresie. Parcă erau niște piese de decor, aduse acolo ca să mai învezească atmosfera. Privirile noastre erau atrase doar de ținuta lor, iar farmecul feminin pe care îl așteptam, nu-l prea găseam. Rătăcite parcă în această lume a bărbaților, femeile încercau să fie destinse, afișând acel zâmbet complezent pe care îl întâlnești la ele doar la petreceri. Îmbrăcămintea lor era diversă: de la taioarele clasice, cu liniile drepte, închise în față cu nasturi aurii, până la rochiile de seară, care s-ar fi potrivit mai bine în noaptea de revelion. Cu excepția câtorva, care se evidențiaseră în munca de partid, celelalte erau stânjenite de ambianța din sala Parlamentului, și atunci s-au alipit tiptil grupurilor parlamentare cărora aparțineau; și erau toate numai un zâmbet.

În momentul acela sună telefonul lui Octavian Dinulescu. Ministrul se uită fugar la reporter, ca și când i-ar fi cerut consimțământul, și răspunse imediat. I-a aruncat, apoi, o privire mirată și a ridicat din umeri cu aparentă neputință. A ascultat câteva secunde, a spus un „da” apăsător și a pus receptorul în furcă. L-a privit nedumerit pe ziarist și i-a spus că trebuie să plece la Procuratură, unde este chemat de urgență. Lui nu-i rămânea decât să accepte plecarea intempestivă a ministrului și să-l roage

să-l primească într-o altă zi. Au convenit să se reîntâlnească peste două zile.

Rămas singur în cabinetul lui, Octavian Dinulescu încă se gândea la întrebarea pusă de ziarist. Îi trecu prin minte ziua în care Anton Neagu, colegul lui de caterdă de la facultate, îi propusese să intre în Partidul Liberal, din care făcea și el parte. Anton i-a împuiat capul cu noua doctrină a partidului, cu avantajele pe care le oferea calitatea de membru, cu poziția lor în ierarhia vieții sociale... și toate acestea pe fondul ideii că, din această poziție, vor mai putea schimba ceva în lumea în care trăiau. Nu a fost prima tentativă a lui Anton de a-l atrage în partid. Încercase și cu alte ocazii, dar se lovise de refuzul lui categoric. Insistența lui Anton, tenacitatea lui înăscută, l-au făcut până la urmă să accepte. Primele ședințe la partid nu l-au impresionat. Se vorbea prea mult de stratagemele care trebuiau întreprinse pentru a ieși din opoziție, de alianțele care trebuiau făcute pentru a te putea apropia de putere. Discuțiile erau întotdeauna aprinse, uneori degenerau în polemici, fiecare parte aducând argumente cât mai convingătoare pentru implementarea ideilor sale. Rareori se întâmpla să se ajungă la un consens. Atunci căutau alte forme de convingere, se propuneau alte soluții, se livrau alte argumente. Așa a trecut primul an în partid. Lucrurile nu se schimbaseră prea mult, aceleași ședințe interminabile, aceleași discuții care nu duceau la nici un rezultat, alte și alte propuneri

pentru viitoare alianțe cu partidele din opoziție. Un singur lucru demn de semnalat se petrecuse în acest an: crescuse procentul de popularitate al partidului, apropiindu-se de cel al partidului aflat la guvernare. Apoi, prin plecarea lui Nițescu, purtătorul de cuvânt al partidului, promovat într-o altă funcție, șeful lor de partid, Mircea Negrescu, îl propuse pe el în locul lui Nițescu. Propunerea fusese primită cu bucurie de colegi, căci el se dovedise un bun orator, intervențiile lui în cadrul ședințelor de partid nu trecuseră neobservate. Din acel moment, lucrurile se schimbaseră radical. Desele întâlniri cu presa, delegațiile nenumărate pe care trebuia să le facă în afara Bucureștiului, contactele cu ceilalți șefi de partide, îl oboseau tot mai mult. Orarul de la facultate trebuia schimbat mereu, orele de curs deveniseră tot mai obositoare, ședințele de catedră trebuiau respectate și ele. Seara, când sosea acasă, cădea mort de oboseală. La multe din obiceiurile lui de până atunci a trebuit să renunțe. Nu-și mai amintea de când nu mai văzuse un film, cartea la care lucra fusese uitată și ea, cursurile la facultate erau pregătite în pripă, clipele de reverie și liniște dispăruseră ca prin minune și ele. Ceasurile de somn se împuținaseră alarmant, iar stresul devenise o a doua natură a lui. Cât despre distracții, ce să mai vorbim! Rar mai putea fi văzut la o petrecere; noroc cu chefurile pe care le organizau colegii, când și când, la partid, și de la care nu putea să lipsească. Alungă

repede gândurile care puseseră stăpânire pe el și se pregăti să plece la Procuratură. Nu era prima dată când îi călcase pragul. La ultima întrevedere cu procurorul Petrescu, nu stătuse prea mult. Acesta vroia doar să afle care erau legăturile lui cu ministrul sportului, care fusese denunțat că deturnase o sumă importantă de bani din fondul ministerului pentru construirea unor bazine de înot, care urmau să fie ridicate de o firmă preferată de ministru, firmă care câștigase licitația prin mijloace dubioase. I-a spus atunci procurorului că știe de acel proiect, că îl aprobase și el în ședința de guvern, dar despre finanțarea lui nu avea cunoștință. Nu înțelegea de ce era chemat din nou de vreme ce spusese tot ce știa atunci. Să fie o manevră de intimidare, o stratagemă prin care, întreținând suspiciunea, să-l înfricoșeze, să-l determine să dezvăluie și alte informații legate de acest caz?! Auzise și el că ministrul Oprean, cel însărcinat cu portofoliul de la sport, avea relații extinse în lumea afacerilor și chiar se șoptea că deținea el însuși o firmă de construcții, pe care o pusese însă pe numele unui văr îndepărtat. Nu aplecase urechea la astfel de zvonuri, dar, acum, când se afla și el în vizor, începuse să se îndoiască de corectitudinea lui Oprean. De când el, Octavian Dinulescu, devenise Ministru al Culturii, contactele lui cu celelalte ministere se înmulțiseră, iar hotărârile de guvern erau semnate și de el. E drept că ridicarea bazinelor de înot, idee pusă de Oprean într-o sedință de

guvern, i s-a părut bună și chiar a susținut-o cu argumente peremptorii. Acest lucru a atras desigur atenția asupra lui și iată ce a ieșit. Oricum nu se teame de procurori și nici de vreo acuză gravă. Ei nu aveau nici o dovadă și, plus de aceasta, el avea imunitate parlamentară. Ce tevdură a iscat și ideea ridicării imunității lui parlamentare! Discuția a avut loc și la partid. De la bun început, el a acceptat să i se ridice imunitatea parlamentară, deoarece nu se știa vinovat cu nimic, și nici nu dorea să trezească suspiciuni în rândul parlamentarilor. Șeful partidului, Mircea Negrescu, i-a retezat-o scurt, spunând că ei nu se lasă intimidați de mașinațiunile opoziției și nici de procurori. S-au mai văzut cazuri, și adevărul a ieșit la iveală până la urmă.

Cei doi gardieni postați în fața porții sediului Procuraturii îi făcură loc să treacă, salutându-l politicos. Ușile grele de la intrare se împotriveau parcă oricărui vizitator. Trebuiau împinse cu putere pentru a le urni din loc. Se propti cu umărul în canatul ușii, o împinse cu forță într-o parte și pătrunse în holul clădirii. Luminat puternic, culoarul din fața ușii ducea spre câteva trepte acoperite cu o mochetă bordo. Urcă încet treptele și ajunse la primul nivel, unde se deschideau alte două culoare, unul la stânga și altul la dreapta. Biroul procurorului se afla pe culoarul din stânga, la capătul căruia trona o masă lungă care bloca, aproape în întregime, intrarea în cabinetul omului legii. Secretara îl

recunosc și îl rugă să aștepte, deoarece trebuia să-i anunțe prezența. Ea pusese deja mâna pe receptorul telefonului de pe masă, și-i anunțase sosirea. Ușa se deschise și, contrar uzanței, în pragul ei își făcu apariția însuși procurorul, care îl pofti politicos în cabinet. Ușor nedumerit, luat prin surprindere de gestul procurorului, Octavian Dinulescu pătrunse în cabinet și așteptă un semn de la omul din fața lui. Acesta înclină încă o dată capul și spuse pe un ton sobru:

— Luați loc domnule ministru, apoi se apropie de biroul său, se așază comod în fotoliu, aruncă o privire spre interlocutorul său și spuse:

— Vă cerem scuze că v-am deranjat... că v-am chemat din nou. Știm cât de prețios este timpul parlamentarilor, dar noile probe adunate la dosar, ne îndreptățesc să mai lămurim câteva lucruri.

Își trase fotoliul mai aproape de birou, își așază coatele pe masă și își sprijini capul între mâini, ca și când urma să asculte lucruri de mare preț și nu dorea să scape nimic din mărturia ministrului. Din spatele biroului, procurorul Petrescu, deși trecut de 45 de ani, cu părul des, încărunit doar le tâmple, părea ceva mai tânăr. Era însă mic de statură și umerii deabia îi ajungeau la tăblia biroului. Își înalță trupul cât putu de tare pentru a părea mai înalt.

— Despre ce probe este vorba, domnule procuror? îndrăzni să-l întrebe.

— Noile probe par concludente în ceea ce vă privește... știți dumneavoastră... lagătura cu ministrul Oprean și cu firmele pe care le deține... adică unde este acționar... sau rudele dumnealui care sunt implicate și ele.

Procurorul se cam împletecea în vorbă, nu avea parcă curajul să spună lucrurilor pe nume, să facă acuzații directe, să-l incrimineze într-un fel sau altul. Octav îl privea cu atenție și înțelegea unde bate. Atunci îl întrebă direct:

— Și care ar fi aceste probe... concludente?

— Nu sunt multe de spus ... doar de privit.

În acel moment, Petrescu scoase din sertarul biroului o tabletă, o porni, fixă un cadru și i-o întinse. Apoi îi spuse să privească cu atenție. Luă cu grijă caseta, o răsuci spre el și privi mirat. În fața ochilor i se derulau niște imagini obișnuite: o mașină parcată într-o curte mare, un om la volan și o siluetă care se îndrepta spre mașină. Nu înțelegea nimic. Îl privi cu uimire pe procuror și îi spuse că nu pricepe nimic. Acesta ridică privirea. Pe chip i se putea citi nedumerirea și o ușoară ironie în felul în care își mișca sprâncenele. Apoi spuse:

— Derulați puțin clipul și priviți cu atenție mașina. Nu așteptă ca acesta să privească mai atent și adăugă: Ce spunți... vi se pare cunoscută?

— Da, e un Audi A 4... cred că negru..

— Nu o recunoașteți? întrebă procurorul și îi privi în ochi.

Octavian Dinulescu privi din nou spre tabletă și nu văzu decât mașina și un om care

se îndrepta spre ea cu un plic în mână. Silueta omului nu-i spunea nimic, putea fi oricine... era destul de întuneric și nu i se putea distinge figura, căci era cu spatele. Opri derularea imaginilor și privi din nou cu atenție. Tot nu observă nimic. Ridică privirea mirată spre procuror și ridică din umeri. Acesta, cu un surâs ironic pe față, îl întrebă dacă nu recunoaște mașina.

El privi din nou mașina și îl trecu un fior. Ridică privirea spre cel din fața lui și spuse cu jumătate de gură:

— Pare a fi mașina mea, dacă nu mă înșel...

— Ați ghicit, e tocmai mașina dumneavoastră. Acum priviți din nou cu atenție și spuneți-mi ce face individul acela.

Porni din nou clipul și urmări silueta omului care se îndrepta spre mașină. Se vedea clar că are un plic în mână. Chipul nu i se distinge deloc. Omul se aplecă spre geamul din față, pe care tocmai îl deschisese cel de la volan. Își recunosc figura imediat. Cei doi schimbă câteva vorbe, apoi individul se îndepărtă liniștit de mașină. Geamul se închise și mașina demară cu viteza redusă.

Urmă o clipă de liniște care dură parcă un an. Cei doi se priveau în ochi, dar privirea lor nu mai era aceeași. Pe chipul procurorului se putea citi bucuria pe care ți-o dă o izbândă, iar pe chipul lui se vedea stupefacția, uimirea, deznădejdea. Petrescu fu cel care a reluat discuția:

— Ce ne puteți spune domnule ministru... erați dumneavoastră sau nu în mașina aceea?

— Desigur, eu eram, dar nu văd ce legătură are asta cu acuzațiile care mi se aduc.

— Vă spun eu ce legătură există acolo. Dumneavoastră ați primit un plic cu bani de la acel individ. Puteți nega, desigur, și să spuneți că în plic erau niște acte sau documente de serviciu. Noi, însă, l-am identificat pe individ, iar acesta a mărturisit că în plic erau bani. Deocamdată nu vă putem spune cine este individul acesta, urmează să anchetăm cazul, să mai adunăm probe și apoi vom decide dacă sunteți vinovat sau nu. Eu unul nu vă mai întreb nimic, știu că veți nega totul, rămâne de văzut... Nici nu vă putem reține pentru că aveți imunitate parlamentară. Noi vom întreprinde toate acțiunile pentru a putea obține ridicarea imunității. Acum sunteți liber, puteți pleca.

Octav se ridică năuc de pe scaun, își luă fulgarinul și părăsi încăperea cu un zâmbet abia schițat, în semn de salut. Ajuns în stradă, simți aerul rece care îl lovi în obrajii incandescenti. Răcoarea îi făcea bine, dar capul îi vâjâia cumplit, gata să producă o comoție celebră. Primul sentiment, prima trăire care îl încerca acum, era aceea că fusese interogat de securitate, ca pe vremuri. Desigur, detaliile erau altele, dar modul cum i se puseseră întrebările, cum fusese privit și insinuările care au fost făcute nu se deosebeau aproape deloc de procedurile vechi. Prima întrevvedere cu procurorul, cea de